

קול יעקב

הגיליון מוקדש לע"ג רוברט דוד בן לאורה

לרפוי"ש
רפאל דוד בן אודליה

לרפוי"ש
ישי בן שושנה

להצלחת
בעל העלון ומשפחתו

להצלחת ולרפואת
כל עם ישראל

זמני חג הפסח באלעד:

הדלקת נרות: 18:46
צאת החג: 19:54
זמן ר"ת: 20:30

עלון מס' 177 | י"ד בניסן |
תשפ"ד | שנה 4

גיליון חג מורחב

מטעמים לליל הסדר

קדש

בקידושי אשה לשון ליקוחין - "כי יקח איש אשה" (דברים כ"ד, א').

הרמב"ם כותב ב'נוסח ההגדה' שבסוף הלכות חמץ ומצה: "נוסח ההגדה שנהגו בה ישראל בזמן הגלות כך הוא: מתחיל על כוס שני ואומר: 'בבהילו יצאנו ממצרים'."

הבהילות היא החיפזון שנאמר בתורה על יציאת בני ישראל ממצרים. ואכן, כך נוהגים בחלק מעדות ישראל. ובאותה שעה שאומרים זאת, נוהגים גם לברך את בני הבית בכרכות שהם זקוקים להן - זיווג, בריאות, פרנסה וכל כיוצא בזה.

אומר האדמו"ר רבי אהרון מקרלין זצ"ל: אנו אומרים בהגדה: "וַיִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ, ונכתב שם: "כָּאֵן הֵבֵן שׁוֹאֵל". בשעה שאנו מזכירים את "וַיִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ", זה הזמן לשאול ולבקש על עצמנו, כי זהו זמן המסוגל.

אנו מהללים ומשבחים את הניסים שנעשו לאבותינו ומושכים אותם עלינו, ואנו מקבלים על עצמנו שאם נושע - נודה לה' ונאמר "נִשְׁמַת כָּל חַי", כפי שאומרים בהגדה.

מובא בירושלמי (פסחים י', א'): "האוכל מצה בערב פסח כבא על ארוסתו בבית חמיו".

מה פשר משל זה?

אומרת המשנה בתחילת מסכת כלה: "פלָה בְּלֹא בְרָכָה אֶסוּרָה לְבַעֲלָהּ כְּנֻדָּה". על כלה מברכים שבע ברכות, וגם בליל הסדר יש שבע ברכות לפני אכילת מצה: שלוש ברכות בקידוש - 'בוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן', 'אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם יִשְׂרָאֵל' בסוף ההגדה, 'עַל נְטִילַת יָדַי', 'הַמוֹצֵיא וְעַל אֲכִילַת מִצָּה'.

מובא בשם החיד"א סגולה לזיווג לכוון בקידוש של הלילה על הזקוקים לזיווג. וה"כף החיים" כתב, כי תפילת ערבית הכי נעלה מכל השנה, היא ערבית של ליל פסח. לכן צריך להתפלל בלילה זה בכוונה יתירה, כראוי לזמן המסוגל.

ולמה הסגולה הזאת קשורה לזיווג?

בפשטות, 'קידוש' לשון קידושין. אך לפי האמור לעיל אפשר להוסיף, שהרי מברכים שבע ברכות לפני אכילת המצה.

עוד אפשר לומר, שבגאולת מצרים הקב"ה לקח אותנו לעם - "וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם" (שמות ו', ז). ומצינו

משל לאדם שהיו רעפי גגו שבורים, והגשמים חלחלו פנימה והציפו את ביתו. היו הגשמים יורדים בזעף ומציפים את הדירה, והוא עמל בפרך לגרוף את המים במגב ולהוציאם מביתו. אמרו לו: "שוטה שבעולם, קודם תתקן את הרעפים, ואז תוכל ליבש את ביתך תוך דקות ספורות!"

הוא הדין באדם, שעיינו ואזניו פתוחות וכרויות לכל דבר ליצנות ושטות, מסתכל במה שאין ראוי להסתכל, שומע מה שאין רצוי לשמוע ואחר כך בא הוא לבית הכנסת ומבקש להתפלל, להתקדש ולהתקרב לבוראו, ואז עולים כל המראות והמחשבות ומציפים אותו.

לע"ג
יורם בן מרים כ"צ ז"ל

לע"ג
מרים בת רחל כ"צ ע"ה

לע"ג
דוד בן אסתר כ"צ ז"ל

הערוך שער בנייה | איז לקראת כתפילה

ורהץ

להם ליטול ידיהם, ולכן אכלו בידיים מסואבות, והיה עליהם לכרוך ידיהם במפה ובוודאי אכלו פרות בשדה עם כל הליכלוך.

כאשר מציינים אנו בליל הסדר את היציאה מעבדות לחרות, באים אנו להראות שלא רק על הלחם אנחנו נוטלים ידיים, אלא אפילו בעת אכילת פרות שוטפים אנו את ידינו. פעולה זו באה לסמל את היציאה מעבדות לחרות.

כרפס

בעת שהיו בני ישראל משועבדים במצריים, היו המצרים מכים אותם מכות עזות, והתנפחו איברי גופם מחמת המכות. כדי להוריד את הנפיחות היו בני ישראל לוקחים סלרי, ושמים אותו על מקום הנפיחות, וכך ירדה הנפיחות.

הכרפס רומז הן על קשי השיעבוד, שהיו מוכים ומעונים, והן על חסד ה' שזימן להם תרופה למכתם. למה נגזר עליהם להיות מוכים? כי היו עובדי עבודה זרה. ובכל זאת לא זנח אותם הקב"ה, אלא דאג להם למרפא.

יהץ

אמר השלישי: "אני למדתי לרקוח תרופת פלא, שיכולה להועיל לכל החלאים!"

השתאו שני חבריו.

הוציא הראשון את המשקפת מנרתיקה, ואמר: "הביטו וראו, רצונכם לראות, למשל, מה נעשה בארמון המלך?"

מיד כיוון את משקפתו, וקרא: "אוי ואבוי, הכל אבלים וחפויי ראש! בת המלך חולה ונוטה למות!"

קרא השני: "בואו והיכנסו למכונית, אולי יעלה בידינו להושיעה!"

נכנסו השלושה למכונית, וכעבור שעה קלה הגיעו לשערי הארמון. מיד עלו שלושתם והציגו את עצמם. הרשו להם להיכנס פנימה, והשלישי נתן לבת המלך מן התרופה אשר רקח, והיא שבה מיד לאיתנה!

שמחתו של המלך הייתה רבה. הוא קרא להם ואמר:
"במה אשיב לכם כגמולכם, הלא אם אעשירכם

מדוע דווקא בליל הסדר מקפידים לאכול דבר שטיבולו במשקה וליטול ידיים קודם האכילה, הרי לא מצאנו כך בשאר ימות השנה.

רבי ראובן מרגליות, בספרו "מרגליות הים", באר באור נפלא:

כאשר עבדו בני ישראל במצרים, היו נתונים בשיעבוד כה קשה עד שלא יכלו אפילו ליטול ידיהם קודם האכילה. הם היו במצב של פיקוח נפש, בו לא הותר

מהו הכרפס?

יש האומרים כי הכרפס דומה לתבן. הסלרי, אותו יש הלוקחים לכרפס, מורכב מפסים ארוכים בדומה לתבן, להזכיר את הקש והתבן שהיו ישראל צריכים לקושש במצרים.

רבנו מנוח, שהיה מהראשונים, כותב בהלכות חמץ ומצה (פרק ח', הובא בהגדת "שמחת הרגל" לחיד"א), ש'כרפס' זה אותיות - 'פרך ס', היינו שישים ריבוא שעבדו עבודת פרך.

מדוע שוברים את המצה לשנים, ומדוע מצניעים דווקא את הגדול שבהם עד לסוף הארוחה? הדבר יובן במשל.

משל לשלושה חברים, שהחליטו לנסוע למרכזי החכמה כדי ללמוד חכמות חדשות ונצורות. וסיכמו, שכעבור שנתיים ימים יתועדו באכסניה אחת ויראו כמה חכמו ומה השיגו.

חלפו שנתיים ימים, ושלושת החברים נפגשו. שאלו זה את זה: מה למדת ובמה החכמת?

אמר האחד: למדתי לבנות משקפת כזאת, שביכולתי לראות בה מה נעשה בכל מקום בעולם!"

תמהו חבריו לשמע הפלא.

אמר השני: "למדתי לבנת מכונית כזאת, שיכולה לגמוע מרחקים עצומים ברגע קט!"

השתוממו חבריו לשמע הדבר.

לע"נ
ניסים בן יצחק ז"ל

לע"נ
אשר (פליקס) בן סול ז"ל

לע"נ
אהובה בת חיה חיריה ע"ה

החציה

נכנס ל"חזון איש" והציג לפניו את השאלה.

"אינך חייב ללכת לברית", פסק ה"חזון איש".

- "מדוע, האם משום שכתובה לאו כדיבור לעניין זה?"

- "לא", ענה ה"חזון איש", "גם אם כתיבה נחשבת כדיבור אינך חייב, וזאת משום הלכה אחרת, שאם יושבים בסעודה אנשים שאינם מהוגנים - לא חייבים לבוא לשם".

"מה פתאום אנשים שאינם מהוגנים?", תמה הרב מייזליש, "הלא כולם בני תורה יקרים, יהודים כשרים לגמרי!"

"לא ולא", נענע ה"חזון איש" בראשו. "אם נוטלים ידיים לא על כל היד הם, הם כבר בגדר אנשים לא מהוגנים שאינך מחויב לשבת עמם בסעודה".

ראיתי מובא מהספר "יחי ראובן" על רבי יעקב מייזליש, אשר זכה להסתופף רבות בצל ה"חזון איש" וצ"ל ולמד בישיבת סלבודקה. כאשר לאחד האברכים הצעירים בישיבה, נולד בן ראשון, מרוב התרגשות הוא תלה פתק בלוח המודעות בכניסה לבית המדרש, ובו כתב כי הוא מזמין "את כל בני הישיבה" לברית של בנו. בדרך כלל לא נהוג לכתוב שמזמינים, רק מודיעים כדי לא לחייב להגיע, אבל הוא לא כל כך ידע, והזמין את כל הישיבה להשתתף בשמחתו.

הרב מייזליש היה פרומער גדול, מדקדק במצוות, וכשראה שהלה מזמין את כולם, חשב לעצמו: "נו, אין ברירה, אני חייב ללכת לברית". אחר כך הסתפק אולי אינו חייב כי האברך רק כתב פתק ולא הזמינו בעל פה, וכתובה לאו כדיבור דמי.

היה לו נערוועץ. החליט שישאל את ה"חזון איש".

המשך ההידושים על סימני ליל הסדר בגיליון חג הפסח - גיליון ב'

העכבר הגיע לחתונה של האריה והחל מברך: "מזל טוב אחי, הבאתי לך מתנה נפלאה אחי, אני שמח בשבילך אחי..."

אז אריה אחר שהיה שם אמר לו: "למה אתה אומר אחי? אתה עכבר ולא אריה".

אז ענה לו העכבר: "גם אני הייתי כמוהו לפני החתונה!"

למה כנגד 4 בנים דיברה התורה ולא כנגד 4 בנות?

הלא בן חכם - יש גם בת חכמה,
בן רשע - יש גם בת רשעית,
בן תם - יש גם בת תמימה,

אבל אין בת שלא יודעת לשאול!

קמצן התחתן עם גרושה.

יום לאחר החתונה היא רואה את בעלה אורז מזוודות.

אז שואל אותו: "לאן אתה הולך?"

אומר לה: "לירח דבש!"

היא שואלת: "אבל מה איתי?"

עונה לה: "את כבר הייתי!"

איזה זקן בא לרופא בתלונה שהוא לא שומע באוזן אחת.

הרופא בודק וקובע שמצב זה נובע מזקנה.

אז הזקן אומר לרופא: "שזה לא יכול להיות כי שתי האוזניים באותו הגיל!"

פסח כשר ושמה ומבדה!

לע"נ ניסים בן יצחק ז"ל

לע"נ אשר (פליקס) בן סול ז"ל

לע"נ אהובה בת חיה חיריה ע"ה

